

Kulturhistorisk inventering av kyrkobyggnader och kyrkomiljöer i
Linköpings stift 2004

STORA ÅBY KYRKA

Stora Åby socken
Ödeshögs kommun
Linköpings stift
Östergötlands län

ÖSTERGÖTLANDS LÄNSMUSEUM

Raoul Wallenbergs plats • Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013-23 03 00 • Fax 013-14 05 62
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

STORA ÅBY KYRKA

Kulturhistorisk inventering av kyrkobyggnader och kyrkomiljöer i Linköpings stift
Delrapport oktober 2004

Innehåll

INLEDNING	3
Bakgrund.....	3
Syfte.....	3
Kulturminneslagen.....	3
Kulturhistorisk bedömning.....	3
Inventeringens uppläggning och rapport	4
STORA ÅBY KYRKA	4
Socknen	6
Kyrkomiljön	6
Kyrkogården	7
Kyrkobyggnaden.....	7
KULTURHISTORISK BEDÖMNING.....	11
Kyrkogården	11
Kyrkobyggnaden.....	11
HÄNDELSELISTA	12
BEFINTLIGA SKYDDSFORMER.....	15
KÄLLOR	15
Övriga inventeringar	15
Kartor	15

INLEDNING

Bakgrund

Med utgångspunkt i behovet av att förbättra kunskapsunderlaget för våra kyrkobyggnader och kyrkomiljöer genomförs en stiftsövergripande kulturhistorisk inventering. På uppdrag av Linköpings stift utför Östergötlands länsmuseum inventeringen inom stiftets del av Östergötlands län. Arbetet bekostas av medel från den kyrkoantikvariska ersättningen och påbörjades under år 2004. Projektet beräknas vara avslutat vid utgången av år 2006. Inventeringen berör de till Svenska kyrkan hörande kyrkobyggnader som omfattas av kulturminneslagen. Lagen gäller de kyrkobyggnader som är tillkomna före utgången av år 1939 och ytterligare några som skyddas genom särskilt beslut av Riksantikvarieämbetet. Denna rapport utgör en delrapport i inventeringen vars resultat kommer att sammanställas och analyseras i en stiftsövergripande rapport.

Syfte

De stiftsövergripande inventeringarnas syfte är:

- att lyfta fram och öka förståelsen för kyrkans kulturvärden och att främja kontakterna mellan kyrkan och kulturmiljövården
- att skapa ett underlag för församlingarnas/samfälligheternas planering och förvaltning av kyrkan/kapellet och för vård- och underhållsplaner
- att sammanställa ett enhetligt och tillgängligt kunskapsunderlag med beskrivning av och historik för den enskilda kyrko/kapellbyggnaden samt en bedömning av de kulturhistoriska värdena. Inventeringen blir samtidigt en samlad dokumentation och överblick av kyrkobyggnader/kapell och kyrkomiljöer i stiftet från 2000-talets första decennium.
- att skapa ett underlag för handläggning av kyrkoantikvariska ärenden och för bedömning av var det är särskilt viktigt att stödja insatser med kyrkoantikvarisk ersättning.

Kulturminneslagen

Enligt Lag om kulturminnen m.m. (SFS 1988:950) skall Svenska kyrkans *kyrkobyggnader*, *kyrkotomter* och *begravningsplatser* vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas. Tillstånd måste sökas hos länsstyrelsen för att göra väsentliga förändringar av kyrkobyggnaden.

Kulturhistorisk bedömning

Den kulturhistoriska bedömningen görs utifrån principer som tagits fram av och fortlöpande diskuteras med representanter för Linköpings stift, länsstyrelserna i Jönköpings, Kalmar, och Östergötlands län samt läns museerna i Jönköpings och Kalmar län. En kulturhistorisk bedömning är aldrig definitiv utan hela tiden föremål för omvärderingar. Bedömningen utgår från såväl den enskilda kyrkobyggnadens värden som kyrkomiljöns i sin helhet, men också till värden i förhållande till andra kyrkobyggnader i stiftet och övriga landet. Inför varje planerad förändring skall tillstånd inhämtas från länsstyrelsen och varje ärende behandlas där från fall till fall. Den kulturhistoriska bedömningen utgör underlag för beslut om vilka åtgärder som kan vara berättigade till kyrkoantikvarisk ersättning.

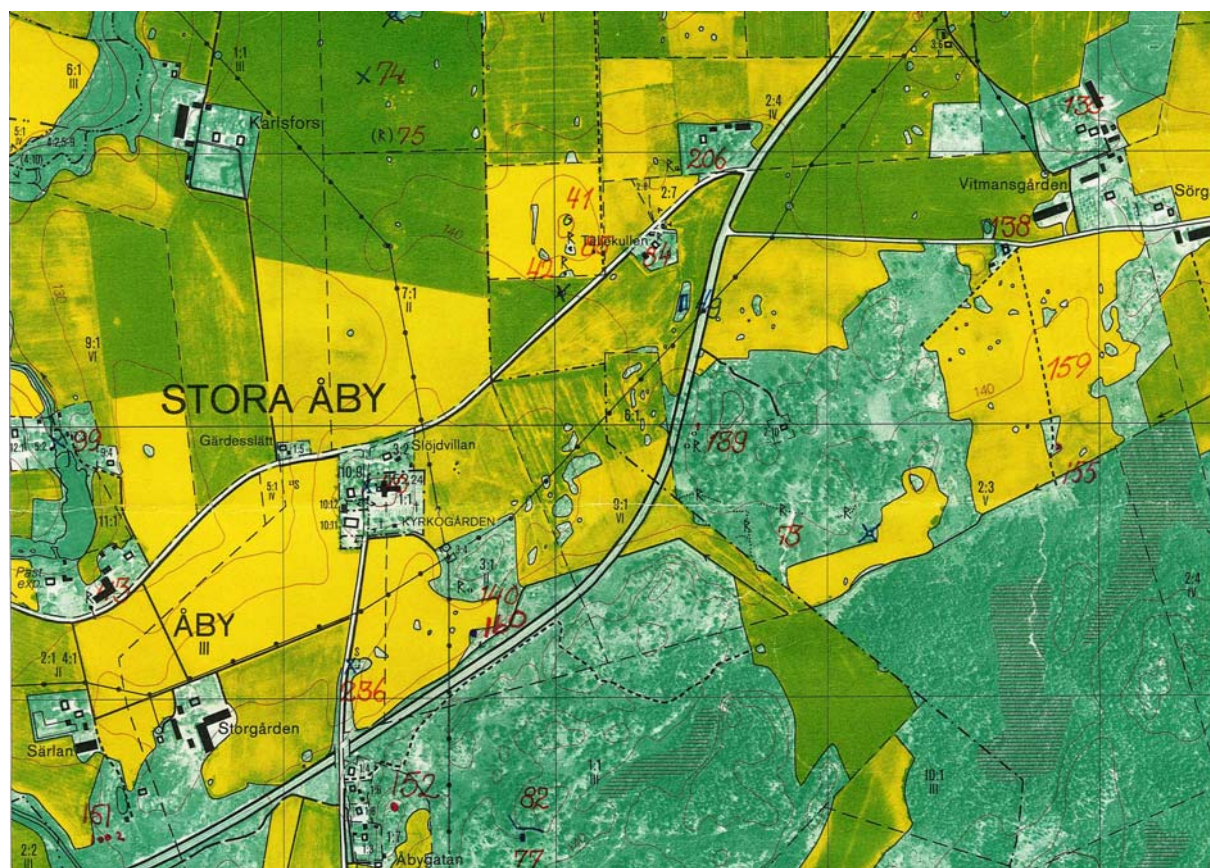
Inventeringens uppläggning och rapport

Rapporten består av en historik över kyrkobyggnaden, en beskrivning av exteriör och interiör, fotografier och en kulturhistorisk bedömning. Arbetet har varit uppdelat i en fältdel med inventering och fotografering samt en arkivgenomgång. De aktuella arkiv som gått igenom har främst varit läns museets topografiska arkiv och Antikvarisk-topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet i Stockholm. Uppgifter har vidare hämtats från aktuell litteratur däribland hembygds litteratur. I viss mån har lantmäteriets handlingar och kartor nyttjats. De i rapporten redovisade arkivuppgifterna utgör en sammanfattning av genomgångna arkiv och ska inte ses som en komplett beskrivning av händelser i kyrkobyggnadens historia. Arbetet inkluderar en omfattande fotodokumentation varav endast en mindre del är presenterad i denna rapport. Delar av inventeringsmaterialet görs tillgängligt via Kulturmiljövårdens bebyggelseregister, vilket är ett informationssystem som förvaltas av Riksantikvarieämbetet (www.raa.se).

Fältarbetet, fotografering och rapportsammanställningen har utförts av antikvarie Anna Lindqvist vid Östergötlands läns museum. Rapporterna finns tillgängliga på Linköpings stift, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Östergötlands läns museum samt på respektive kyrklig samfällighet.

Åby 27:1, Stora Åby socken, Ödeshögs kommun, Lysings härad, Östergötlands län och landskap, Linköpings stift

Stora Åby är en medeltida socken. Kyrkan har ett mycket dominant läge på en markerad höjd i det öppna odlingslandskapet. Den uppfördes ursprungligen under 1100- eller 1200-talen. Mellan åren 1756-1757 uppfördes ett nytt långhus intill det bevarade medeltida tornet. Den nya kyrkobyggnaden uppfördes av östgötabyggmästaren Petter Frimodig efter ritningar av biskop Rhyzelius i Linköping. Tornspiran fick en för Petter Frimodig typisk utformning. Kyrkan fick ett rektangulärt långhus med rakslutet kor av långhusets bredd med bakomliggande sakristia. Långhuset täcks av ett kopparklätt brutet takfall, vilket ursprungligen var spåntäckt och fasaderna är vitputsade. Huvudingången är via tornet i väster, ingångar finns även till koret och sakristian. Interiören präglas av ett mycket högt trätunnvalv och med en i stort sett bevarad inredning sedan byggnadstiden.

Utdrag ur ekonomisk karta 1983, blad 8E 1h Stora Åby

Utdrag ur häradsekononisk karta 1868-1877, blad Åby

Socknen

Stora Åby är en medeltida socken och omnämns 1327 som *Abo*. Trehörna socken ingick fram till 1652, då den bröts ur. Stora Åby socken är belägen i gränzonen mellan slätten och Sydsvenska höglandet och gränsar i söder till Jönköpings län. Socken är fornlämningsrik och två runstenar fanns tidigare inmurade i kyrkan. Största delen av socknen utgörs av skogsmark, vilket gett goda förutsättningar för ett stort antal såg- och kvarnverk. Den huvudsakliga huvudnäringen har dock varit jordbruk kombinerat med boskapsskötsel. Den gamla landsvägen från Stockholm söderut passerar förbi kyrkan. E4:ans nya dragning passerar öster om kyrkplatsen.

Kyrkomiljön

Stora Åby kyrka har ett mycket dominant läge på en markerad höjd i det öppna odlingslandskapet. Den medeltida kyrkplatsen har aldrig utvecklats till ett traditionellt sockencentra. Vid kyrkan har endast socknens skolbyggnader uppförts. Den äldsta, som är belägen väster om kyrkan, är uppförd på 1860-talet. I samband med att en ny skolbyggnad uppfördes 1933 byggdes den om till lärarbostäder och inrymmer idag bostadslägenheter. Norr om kyrkan är en sk slöjdvilla från 1889 belägen. Den är en av fyra som uppfördes som trädgårds- och slöjdsolor i enlighet med en donation. De övriga finns i Heda, Rök och

Ödeshög. Den fungerar numer som församlingshem. Kyrkomiljön ingår i ett större område av riksintresse för kulturmiljövården.

Kyrkogården

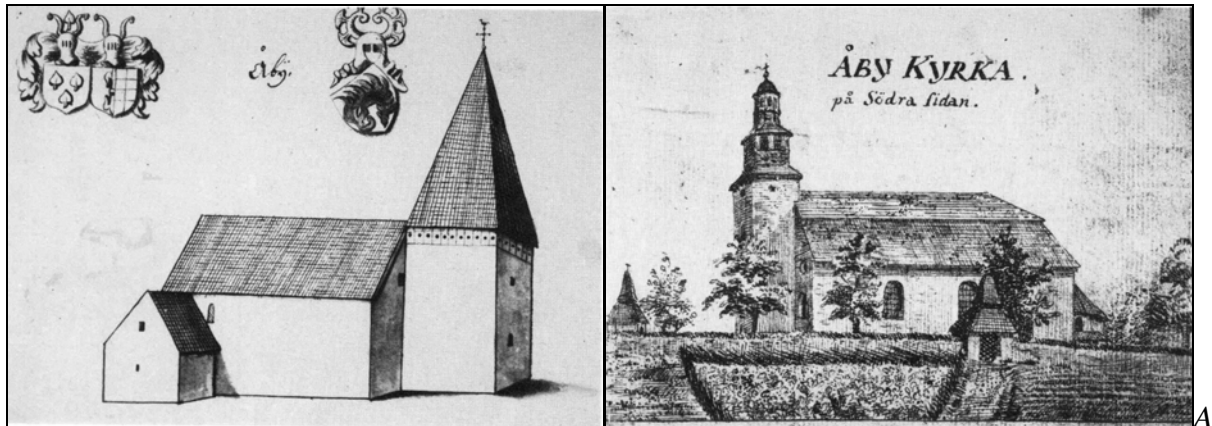
Kyrkogården omgärdas av en stödmur, som stupar brant i väster och norr. Huvudentrén är förlagd till den västra sidan med en dubbelsidig trappa. På kyrkogårdens södra sida uppfördes ett gravkapell 1931 efter ritningar av arkitekt Erik Hahr. Hahr (1869-1944) var stadsarkitekt i Västerås 1909-1935 och gjorde där en för sin tid banbrytande insats genom att förena den historiska stadsbilden med en modern industriarkitektur. I Östergötland har han bl a ritat Rotundan vid Domkapitlet i Linköping. Gravkapellet kom till tack vare en privat donation av bröderna Leo, Herman och Bror Ernst Cervin. Gravkapellet präglas av en mycket medveten arkitektonisk utformning med spritputsade fasader, omsorgsfullt utformade ekportar och en lanternin. Den fönsterförsedda lanterninen ger den mycket välbevarade interiören ett speciellt överljus.

Beskrivningen och historiken kompletteras efter avslutad kyrkogårdsinventering.

Kyrkobyggnaden

Den medeltida kyrkan var uppförd av sten under 1100- eller 1200-talen. Dess ursprungliga planform är okänd, men bestod sannolikt av ett rektangulärt långhus med torn i väster. Kyrkan finns avbildad 1669 av tecknaren och fornforskaren Elias Brenner och hade då ett rakslutet kor av långhusets bredd samt sakristia på norra sidan. Det kraftiga och breda tornet avslutades upptill med en säregen fris med små runda gluggar. Brenners teckning återger tornet som en egen byggnadskropp, vilket kan indikera att det inte uppfördes samtidigt med långhuset.

Tornet, och eventuellt delar av den västra och norra muren, är det enda som kvarstår från den medeltida kyrkobyggnaden. Delar av långhusets norra sida mot väster saknar sockel, vilket eventuellt skulle kunna tyda på delar av ett medeltida murverk. Tornets två nedersta våningar är tunnvalvda, till den första våningen kommer man via en trappa i södra muren som mynnar i långhuset.

Avbildningar av kyrkan från 1670-talet av Elias Brenner och 1810-talet av Johan Fredrik Kock.

Vid 1700-talets mitt blev socknen för liten för den växande befolkningen och det beslöts att bygga en ny kyrka. Kyrkoherde Fredrik Bagge var den drivande kraften bakom nybyggnadsplanerna och han skänkte en för tiden ansenlig summa som grundplåt. Biskop Rhyzelius i Linköping gjorde själv upp ritningar till den nya kyrkobyggnaden och byggmästare Petter Andersson Frimodig tillkallades för att leda arbetet. Ett helt nytt långhus uppfördes i anslutning till det medeltida tornet. Kyrkan fick ett rektangulärt långhus med rakslutet kor av långhusets bredd med bakomliggande sakristia. Kyrkan stod klar för invigning 1757.

Tornets avslutning byggdes om efter ritningar av Petter Frimodig. Det fick ett för honom ganska typiskt utseende, även om det är något mer återhållet än hans tidigare verk. Tornet har en hel del omfattande sprickbildningar och är även förstärkt med dragjärn. Skadorna har säkert tillkommit efter 1750-talet, annars hade man sannolikt utdömt tornet och byggt en helt ny kyrka. Eventuellt beror sprickbildningarna på att klockorna flyttades in i tornet vid ombyggnaden. Det framgår även av källmaterialet att tornet reparerades vid ett flertal tillfällen. Byggmästare Beurling fick redan 1776 i uppdrag att reparera tornet och byggmästare J Lindberg 1816.

Exteriören präglas av tidens byggnadsideal med ett för 1700-talets mitt typiskt högt mansardtak, dvs ett brutet och valmat takfall, och en begynnande nyklassicism. Den är enkel i sin utformning och stämmer väl överens med biskop Rhyzelius konservativa hållning till nymodigheter. Han förordade praktiska kyrkor utan flärd. Kyrkan har dock en nymodighet, som kanske tillkom enbart av praktiska skäl. Det är den bakom koret förlagda sakristian, som har ingångar på ömse sidor om altaret. Sakristian hade traditionellt placerats på korets nordsida, men med klassicismens krav på symmetri förlades den ofta bakom koret. Stora Åby är ett tidigt exempel på denna nymodighet. Sakristian gjordes dock så bred att korets östfönster trängts ut ända till hörnen. Under sakristian inrättades ett gravkor för kyrkans stora donator, kyrkoherden Fredrik Bagge. Kyrkan är mycket högre med vitputsade fasader. Taket var tidigare spånklätt men täcks sedan 1950 av kopparplåt. De stora fönsteröppningarna är symmetriskt placerade. Fönstren består av rundbågiga gjutjärnsbågar med nygotiskt spröjsverk, som tillkommit under 1800-talets senare del. Vid samma tillfälle tillkom sannolikt även kyrkans ytterdörrar. Huvudingången är via tornet i väster, ingångar finns även till koret och sakristian. På östra sidan finns ingången till det Baggeska gravkoret.

Kyrkorummet täcks av ett mycket högt trätunnvalv, som bidrar till att skapa en stor rymd. Det avslutas neråt av grå marmoreringsmålade listor. Golvet är lagt av breda furubrädor, koret ligger ett steg högre än det övriga golvet. Inredningen härstammar från byggnadstiden. Korväggen domineras av altaruppsatsen, som är tillverkad av "provinsbildhuggaren" Johan Ullberg från Skåne. Altaruppsatsen har väldiga mått men består egentligen bara av två kompositioner i tavelform, där måleri, fri skulptur och reliefkonst samverkar med varandra. Det murade altaret flankeras av dörrarna till sakristian, som sannolikt är originaldörrar. Kyrkorummet dekorerades av målaren J G Stoltz i Vadstena. Målningarna på läktarbarriären, med fem stycken figurmålningar samt stiliserad kolmårdsmarmor, har troligen utförts av honom. Predikstolen tillkom 1787 och då hade de gustavianska formerna helt slagit igenom. Den är sannolikt tillverkad av samma mästare som gjort predikstolen i Ödeshögs kyrka, som dock är ca tio år yngre. Orgeln byggdes 1779 av orgelbyggaren Lars Strömblad i Ödeshög, som var lärljunge till den berömde orgelbyggaren Jonas Wistenius i Vist. Orgelfasaden har en ålderdomlig utformning i barockstil. Bänkinredningen är i två kvarter och utgörs av originalbänkarna, dock något ombyggda på 1940-talet. Läktarens gamla bänkinredning med enkla smala bänkar, tätt ställda på ett sluttande obehandlat trägolv är bevarade på båda sidorna.

Altarringen tillhör sannolikt 1800-talets tillägg i kyrkorummet, stilmässigt verkar den tillkommen i mitten av århundradet. Nummertavlorna är ovanliga i sitt utförande med snidande eklövsrankor och tillverkade så sent som 1877. Spåren efter 1800-talets stora tekniska nymodighet – kaminen, syns i taket på södra och norra långsidorna.

Kyrkan har inte genomgått några större förändringar under 1900-talet med undantag av en renovering som utfördes 1942 under ledning av arkitekt Johannes Dahl i Tranås. Bänkarna

ombyggdes då något för större bekvämlighet med lutade ryggar och breddade sittbänkar. Ett par korbänkar borttogs. Kyrkorummet försågs med innanfönster med undantag av korfönstren som försågs med patinerat antikglas i blyspröjs. Interiören ommålades och inredningen, som under 1800-talet övermålat enligt tidens ideal i vitt och guld, återfick sin ursprungliga färgsättning i bl a pärlgrått.

Bland kyrkans övriga föremål finns en medeltida dopfunt. Den är huggen av vätternsandsten och daterad till tiden omkring år 1200. Den tillhör en grupp funtar som kallas Bestariusgruppen, efter cuppans arkader med fabeldjur. I vapenhuset samt under läktaren finns en del gravhällar från 1600-talet bevarade

KULTURHISTORISK BEDÖMNING

Den monumentala kyrkan med sin tydliga och höga placering utgör ett viktigt blickfång i det omgivande landskapet. Kyrkan, kyrkogården och gravkapellet utgör tillsammans med de fyra skolbyggnaderna en samlad ålderdomlig kyrkomiljö med stora kulturhistoriska värden.

Kyrkogården

Gravkapellet är exteriört och interiört i det närmaste helt intakt sedan uppförandet och har stora konst- och arkitekturhistoriska värden.

Den kulturhistoriska bedömningen kompletteras efter avslutad kyrkogårdsinventering.

Kyrkobyggnaden

Kyrkans sedan byggnadstidens föga förändrade exteriör är en god representant för de stora kyrkobyggnaderna som uppfördes vid den här tiden till följd av befolkningsökningen. Som på många andra plaster i Östergötland valde man att spara det medeltida tornet och endast nyuppföra långhuset. Tornets nedre delar, och eventuellt vissa delar av långhusets västra och norra mur, kvarstår från medeltidens byggnadsperiod och utgör en viktig kunskapskälla om medeltida byggnadsteknik. I murarna kan det dessutom finnas kvar delar av runstenar.

Kyrkan präglas av övergångsformen mellan rokoko och nyklassicism med sitt höga mansardtak, det väldiga tunnvalvet och sakristians placering i öster. Kyrkan är även intressant ur ett regionalhistoriskt perspektiv, då den är ritad av biskop Rhyzelius och uppförd av länsanknutna byggmästare, bl a Petter Frimodig. Hans mycket originella tornspiror har stora arkitekturhistoriska värden. Interiören med tunnvalv och trägolv ger tillsammans med den välbevarade ursprungliga inredningen, som bl a altaruppsats, predikstol, bänkinredning, orgelläktare och orgelfasad ett tidstypiskt ljus och luftigt kyrkorum. Orgelläktarens bänkinredning är kvar på såväl norra som södra sidan, vilket numer utgör ett sällsynt inslag i kyrkobyggnaderna.

Sammanfattning

- Den högt belägna kyrkan har ett mycket framträdande läge i landskapet. Kyrkan, kyrkogården och gravkapellet utgör tillsammans med de tre skolbyggnaderna en kyrkomiljö med höga kulturhistoriska värden.
- Tornet och det medeltida murverket utgör värdefulla historiska dokument. Dopfunten är en av kyrkans få bevarade medeltida inventarier och visar på en lång historisk kontinuitet.

- Kyrkan utgör, såväl exteriört som interiört, ett mycket välbevarat exempel på den kyrkobyggnadstyp som utvecklades under övergångsperioden mellan rokoko och nyklassicism. Den spåntäckta tornhuvens utformning och långhusets mansardtak bidrar starkt till exteriörens utformning.
- Interiören har den för tiden så typiska salkyrkokaraktären bevarad med ett ljust och luftigt kyrkorum, vilket förstärks av det höga trätunnvalvet och det bevarade trägolvet. Inredningen, som t ex altarpupp, predikstol, bänkinredning, orgel, orgelläktare och innerdörrar, har tillkommit i stort sett under några decennier efter uppförandet och är mycket välbevarade och av hög kvalitet.

HÄNDELSELISTA

Förteckningen gör inga anspråk på att vara komplett. Den bygger enbart på nedan redovisade källor och kan i framtiden komma att revideras.

- 1100-1299 Nybyggnad – Kyrka av sten, planform okänd, sannolikt rektangulärt långhus med torn i väster, endast tornet finns kvar. BR
- 1175-1225 Specifika inventarier – dopfunt av vaätternsandsten, tillskriven mästaren Bestarius. BR
- 1300-1499 Ändring – ombyggnad, exteriör nytt rakslutet kor. BR
- 1566 Brand. Kyrkan brändes av danskarna. Östgöta-Bladet 1918-10-01

- 1605 Kyrkan återinvigdes efter återuppbyggnaden efter branden. Östgöta-Bladet 1918-10-01
- 1600-1699 Ändring – ombyggnad, interiör, reparationer av valven. BR
- 1748 Specifika inventarier – lillklockan omgjuten av P Perteus, Örebro. ATA
- 1757 Specifika inventarier – storklockan blev omgjuten av Elias Thoresson Fries, Jönköping. ATA
- 1756-1757 **Nybyggnad – Nytt långhus** intill det medeltida tornet under ledning av byggmästare Petter Andersson Frimodig och efter ritningar av biskop Rhyzelius. Slottsmurmästare Grönvall. Klockorna flyttades in från en klockstapel. (ÖC 1967-03-21). BR
- 1757 Invigning 9 oktober av biskop Rhyzelius. ÖC 1967-03-21
- 1763-1764 Arkitekturbunden utsmyckning – interiören, bl a gardinmålningar, målade av J G Stoltz, Vadstena. BR, SvB
- 1763 Fast inredning – altarpopsats i snidat trä av Johan Ullberg, BR
- 1774 Fast inredning – nytt altare. SvB
- 1776 Renovering, exteriör, tornet reparerades av byggmästare Beurling. SvB
- 1779 Fast inredning – orgel, renoverad 1819, verket byttes 1913 och renoverades 1959. BR
- 1787 Fast inredning – predikstol. BC
- 1816 Renovering - tornet och kyrkans västra gavel. Byggmästare J Lindberg. (Inv 1829) ATA
- 1819 Ändring – fast inredning – orgeln från 1779 reparerades av Schiörlin och fasaden försågs med ornament av C Hansson. SvB
- 1862-1864 Ändring – ombyggnad. Östgöta-Bladet 1918-10-01
- 1911 Vård/underhåll, exteriör, omputsning och avfärgning. Östgöta Bladet 1911-04-13
- 1913 Ändring – fast inredning, orgeln försågs med ett nytt verk av E A Setterquist & son i Örebro. MS
- 1921 Renovering – det sk baggeska gravkoret under sakristian renoverades. Östgöta-Bladet 1921-12-14
- 1937 Ändring – ombyggnad, stoftet i det Baggeska gravkoret flyttades över till nya ekkistor. K

- 1939 Uppmättningsritningar, Johannes Dahl. ATA
- 1942 Renovering, interiör. Översyn av golv, väggar, dörrar. Bänkarna ombyggdes – ryggarna lutades och sitsarna breddades. Ett par korbänkar borttogs. Bänkar kompletteras på kaminernas plats. Taket under läktaren justerades. Innanfönster av smidesjärn, förändring av korffönstren med patinerat antikglas i blyspröjsning i ytterbågarna. Nya smidda trycken och nyckelskyltar. Ommålning av interiören, Arkitekt Johannes Dahl, Tranås. ATA
- 1942-1946 Teknisk installation – Elektrisk belysning. pannrum under sakristian. Kaminerna vid södra och norra långsidorna samt i sakristian borttogs. Johannes Dahl, Tranås. ATA
- 1944 Konservering - fast inredning, framtagning av originalfärgen på predikstol, altarpopsats, läktarbröstning mm. Övermalade i vitt och guld. Predikstolen pärlgrå ramstycken med blå fyllningar Läktarbröstningen stiliserad kolmårdsmarmor. Konservator Bertil Bengtsson. ÖLM
- 1950 Ändring – ombyggnad, exteriör, utbyte av långhusets och tornets spånklädsel mot kopparplåt. Byggnadsstyrelsen motsatte sig byte på tornet. Svårare att motsätta sig utbyte på långhus. ATA
- 1957 Förslag-Vård/underhåll, exteriör omputsning av fasaderna. Arkitekt Erik Lundberg och ingenjör R Planander, Linköping. Sannolikt aldrig utfört. ATA
- 1959-1960 Ändring – fast inredning – orgeln renoverades av H Lindegren. MS
- 1967 Ändring -teknisk installation – elvärmeinstallation. ATA
- 1980-1989 Teknisk installation – automatisk klockringning och lucköppning. K
- 1991-1992 Vård/underhåll, exteriör, putslagning och avfärgning av fasaderna, renovering och målning av tornhuv. Upptagning av en igenmurad ljusöppning på tornets västra sida, friläggning av tornets hörnedjor. Fentab, Leo Blomgren. ÖLM
- 1991-1992 Vård/underhåll, interiör, putslagning och avfärgning, viss ommålning. Fentab, Leo Blomgren. ÖLM
- 1994 Vård/underhåll, exteriör, omläggning av kopparplåten på långhusets norra sida. Översyn och lagning av undertak. ATRIO arkitekter, Västervik. ÖLM
- 1994-2004 Vård/underhåll, exteriör, omläggning av takets kopparplåt på södra sidan samt sakristian. ATA
- 2004 Kulturhistorisk inventering av kyrkan och kyrkomiljön, utförd av Östergötlands länsmuseum på uppdrag av Linköpings stift.

Förkortningar

ATA – Antikvarisk-topografisk arkiv, Riksantikvarieämbetet

BC – Cnattingius, Bengt, Stora Åby kyrka, Linköpings stifts kyrkor, 1969.

BR - Bebyggelseregistret, Forskningsprojektet Sockenkyrkorna. Kulturarv och

bebyggelsehistoria. Riksantikvarieämbetet 2000; rev. 2003-12-09
K – Kyrkan
MS – Sundman, Magnus, Orglarna i Ödeshögs kyrkor
ÖC – Östgöta Correspondenten
ÖLM – Östergötlands läns museums topografiska arkiv

BEFINTLIGA SKYDDSFORMER

Kyrkan med inventarier och kyrkogården är skyddade enligt Lagen om kulturminnen 4 kap. Landskapet runt Heda och Stora Åby kyrkbyar, K 25, är utvärderad som kulturhistorisk värdefull miljö i kulturminnesprogrammet för Östergötland, utgivet av länsstyrelsen i Östergötlands län 1983.

Stora Åby kyrkomiljö ingår i ett område av riksintresse för kulturmiljövården, Omberg-Tåkernområdet [1-7]

KÄLLOR

Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA), Riksantikvarieämbetet

Bebyggelseregister, Riksantikvarieämbetet;

www.bebyggelseregistret.raa.se

Ridderstad, Anton, Historiskt, Geografiskt och Statistiskt lexikon öfver Östergötland, M-Ö, Norrköping 1877.

Sveriges Bebyggelse, Östergötlands län, del V, Uddevalla 1948.

Östergötland, landskapets kyrkor. Red. Ingrid Sjöström och Marian Ullén.

Forskningsprojektet Sockenkyrkorna. Kulturarv och bebyggelsehistoria.

Riksantikvarieämbetet 2004.

Östergötlands läns kalender 1872.

Östergötlands läns museums topografiska arkiv

Övriga inventeringar

Sedan 2002 pågående inventering av kyrkogårdar/begravningsplatser i Östergötlands län, utförs av Östergötlands läns museum.

Prästgårdsinventeringen i Östergötlands län, utförd av Östergötlands läns museum 1978.

Skolinventeringen i Östergötlands län, utförd av Östergötlands läns museum 1978.

Kartor

Häradsekonomisk karta 1878

Ekonomisk karta, 1948 och 1983, blad 8E 1h Stora Åby